I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

HENSTILLINGER

EUROPA-KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS HENSTILLING

af 21. oktober 2011

om initiativet til fælles programlægning af forskningsindsatsen: »Byernes Europa — globale udfordringer, fælleseuropæiske løsninger«

(2011/C 312/01)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 181, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Bæredygtig udvikling af Europas byer er et emne af stor samfundsmæssig betydning i dag, hvor urbanisering er en voksende global tendens. Ifølge prognoser vil næsten 70 % af verdens befolkning bo i byer i 2050, hvilket er en stigning på 50 % i forhold til i dag [1]. Tallet for Europa er højere: omkring 83 % af befolkningen (næsten 557 millioner) forventes at bo i byer i 2050.

(2) Urbaniseringen medfører en lang række indbyrdes forbundne udfordringer, herunder social forarmelse og sociale skel, ekspanderende byer og trafikale problemer, sikkerhedsproblemer, miljøforringelse, forurening og virkningerne af klimaforandringerne. Denne udvikling sætter samfundet under pres og udgør en hidtil uset udfordring for bysystemerne i Europa og den øvrige verden og for deres robusthed, forvaltning og styring.

(3) Samtidig bør Europa udnytte de fordele, som byrummet giver. Byområderne er drivkraft for vækst i den europæiske økonomi. Storbyområder og forbundne byer er blevet spydspidser i udviklingen, ikke kun ud fra et socioøkonomisk perspektiv, men også ud fra et teknologisk og geopolitisk perspektiv. Byer er i sig selv »innovationsknudepunkter«, hvor viden, politik og praksis mødes og fører til innovative ideer, brug af ny teknologi og udnyttelse af ny indsigt i udfordringer og drivkræfter for byudvikling samt løsningerne herpå. Mere og mere tyder også på, at netværk af større bycentre, ofte omtalt som »verdensbyer«, har en stigende indflydelse på internationalt plan, men samtidig må man anerkende de små og mellemstore byers betydning, især for regionsudviklingen. Europa er kendetegnet ved høj bytæthed og ved et stort antal små og mellemstore byer, hvis aktiver skal tages i betragtning ud fra et økonomisk, socialt og kulturelt perspektiv.

(4) Europa 2020-strategien opstiller tre indbyrdes supplerende mål: intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst [2]. En bæredygtig byudvikling vil i høj grad kunne bidrage til at nå disse mål. Ifølge flagskibsinitiativet »Innovation i EU«, der er beskrevet i Kommissionens meddelelse af 6. oktober 2010, »Europa 2020-flagskibsinitiativ Innovation i EU« [3], vedrører et af de potentielle innovationspartnerskaber »intelligente byer, hvor det er godt at bo«, og som kombinerer »energieffektivitet, ren transport og hurtigt internet«. Byer kan bidrage til inklusiv vækst, navnlig ved at bekæmpe social polarisering og fattigdom, undgå sociale skel og takle problemer som befolkningens stigende gennemsnitsalder. Den europæiske platform

[1] http://www.un.org/esa/population/unpop.htm

[2] Kommissionens meddelelse »Europa 2020 — En strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst«, KOM(2010) 2020.

[3] KOM(2010) 546.

mod fattigdom og social udstødelse [1] sigter mod at nå EU-målsætningen om at reducere tilfældene af fattigdom og social udstødelse med mindst 20 millioner inden 2020. Den skal pege på eksempler på bedste praksis og fremme gensidig læring mellem kommuner.

(5) Der er et akut behov for at udbygge videngrundlaget om integreret byudvikling via forskning i økonomi, samfund, mobilitet og økologi for at støtte en evidensbaseret politik.

(6) Koordinering er en forudsætning for, at vi kan løfte de ovennævnte udfordringer, udnytte mulighederne og gøre det lettere at samarbejde om forskning af høj kvalitet, der har til formål at frembringe videnskabelige resultater, som kan støtte byområderne som et komplekst netværk, hvor de økonomiske, teknologiske, sociale og økologiske subsystemer i høj grad er afhængige af hinanden, og som har et langsigtet, fremsynet perspektiv.

(7) På mødet den 26. maj 2010 [2] fastlagde og begrundede Rådet (ministrene for konkurrenceevne) et sæt mulige fælles programlægningsinitiativer, herunder »Byernes Europa — globale udfordringer, fælleseuropæiske løsninger«, hvor fælles programlægning vil give væsentlig merværdi i forhold til medlemsstaternes og EU's nuværende opsplittede forskningsindsats. I sine konklusioner af mødet anerkendte Rådet derfor nødvendigheden af at lancere et initiativ til fælles programlægning inden for dette område og opfordrede Kommissionen til at bidrage til udarbejdelsen heraf.

(8) Medlemsstaterne har ved formelt forpligtende brev bekræftet, at de vil deltage i et sådant fælles programlægningsinitiativ.

(9) Fælles programlægning af forskning i bæredygtig byudvikling vil gøre det muligt at koordinere forskningen på dette område og bidrage væsentligt til udviklingen af et fuldt operationelt europæisk forskningsrum (ERA) for forskning og innovation vedrørende byudvikling samt styrke Europas førende position og konkurrenceevne på dette felt.

(10) Byudvikling er et vigtigt tværtematisk emne i EU's finansieringsprogrammer for forskning og innovation. Aktiviteterne inden for dette fælles programlægningsinitiativ skal koordineres nøje med andre lignende aktiviteter som led i eksisterende og fremtidige finansieringsprogrammer og initiativer vedrørende forskning og innovation.

(11) Derfor og for at nå de mål, der opstilles i denne henstilling, bør medlemsstaterne samarbejde med Kommissionen om at sikre koordinering og synergi samt undgå overlapning med eksisterende forsknings- og innovationsordninger ved at udforske lignende kommissionsinitiativer, f.eks. initiativet vedrørende intelligente byer og lokalsamfund.

(12) Medlemsstaterne bør jævnligt aflægge rapport til Kommissionen om, hvordan gennemførelsen af dette fælles programlægningsinitiativ skrider frem, således at Kommissionen kan aflægge rapport til Europa-Parlamentet og Rådet —

VEDTAGET DENNE HENSTILLING:

1. Medlemsstaterne tilskyndes til at udvikle og ajourføre en fælles vision om, hvordan samarbejde og koordinering inden for forskning på EU-plan kan bidrage til en bæredygtig byudvikling i alle dens former [3].

2. Medlemsstaterne tilskyndes til at opstille en fælles strategisk forskningsdagsorden med forskningsbehov og -mål på mellemlang til lang sigt på området byudvikling set lyset af den stigende globalisering. Den strategiske forskningsdagsorden bør indeholde en gennemførelsesplan med højt prioriterede mål og tidsfrister samt en nærmere angivelse af, hvilke foranstaltninger, instrumenter og ressourcer der er nødvendige.

3. Medlemsstaterne opfordres til at inddrage følgende foranstaltninger i den strategiske forskningsdagsorden og gennemførelsesplanen:

   a) finde frem til og udveksle oplysninger om relevante nationale programmer og forskningsaktiviteter

   b) styrke den fælles kapacitet til fremtidsstudier og teknologivurderinger

   c) udveksle information, ressourcer, bedste praksis, metoder og retningslinjer

   d) udpege områder eller forskningsaktiviteter, der vil drage fordel af koordinering, og fremme en sådan koordinering

   e) udpege områder eller forskningsaktiviteter, der vil drage fordel af fælles forslagsindkaldelser eller samling af ressourcer

   f) fastlægge vilkårene for den fælles forskningsindsats inden for de i litra e) nævnte områder

[1] Meddelelse fra Kommissionen: Den europæiske platform mod fattigdom og social udstødelse: En europæisk ramme for social og territorial samhørighed, KOM(2010) 758 endelig.

[2] 10246/10.

[3] http://www.jpi-urbaneurope.eu

g) sørge for koordinering og synergi med eksisterende og fremtidige finansieringsprogrammer og –initiativer inden for forskning og innovation i EU og undgå overlapning med eksisterende og fremtidige EU-initiativer på dette område

h) tage byernes og byboernes skiftende behov i betragtning, når målene for forskningsprogrammer vedrørende byudvikling fastlægges

i) hvor det er hensigtsmæssigt, udnytte eksisterende forskningsinfrastruktur i fællesskab eller udvikle nye faciliteter, såsom fælles databaser, eller kortlægge og udvikle modeller til analyse af byprocesser

j) tilskynde til bedre samarbejde inden for den offentlige sektor og mellem den offentlige og den private sektor samt til åben innovation mellem forskellige forskningsaktiviteter, uddannelsessektorer og erhvervssektorer, der har med byudvikling at gøre, og samtidig sikre en bred inddragelse af relevante parter såsom lokale myndigheder og civilsamfundet

k) eksportere og formidle viden, innovation og tværfaglige metoder samt kortlægge og løse problemer i forsknings- og innovationssystemet, der forhindrer, at innovative løsninger til gavn for samfundet når hurtigere ud på markedet

l) forsyne den politiske beslutningsproces på lokalt, regionalt og nationalt niveau samt EU-plan med relevante videnskabelige oplysninger

m) skabe netværk mellem centre for byforskning, også centre uden for det europæiske forskningsrum.

4. Medlemsstaterne opfordres til at opretholde og videreudvikle et effektivt fælles forvaltningsorgan for forskning i byudvikling med mandat til at opstille fælles betingelser, regler og procedurer for samarbejde og koordinering og til at overvåge gennemførelsen af den strategiske forskningsdagsorden.

5. Medlemsstaterne tilskyndes til i fællesskab at gennemføre den strategiske forskningsdagsorden gennem deres nationale forskningsprogrammer i henhold til de retningslinjer for rammebestemmelserne for fælles programlægning, der er udarbejdet af Rådets Gruppe på Højt Plan for Fælles Programlægning ([1]).

6. Medlemsstaterne tilskyndes til at samarbejde med Kommissionen om at udforske lignende initiativer fra Kommissionens side, der har til formål at bistå medlemsstaterne med at opstille og gennemføre den strategiske forskningsdagsorden, og om at koordinere det fælles programlægningsinitiativ med andre EU-initiativer på dette område, såsom F&U, der støttes af finansieringsprogrammerne for forskning og innovation, særlig på områderne socioøkonomisk videnskab og humaniora, transport, energi, miljø, ikt, sikkerhed og sundhed, såvel som andre forsknings- og innovationsinitiativer, f.eks. lignende fælles programlægningsinitiativer, EIT-videns- og innovationsfællesskaber og europæiske teknologiplatforme.

7. Medlemsstaterne opfordres til at arbejde tæt sammen med Det Strategiske Forum for Internationalt Videnskabeligt og Teknologisk Samarbejde (SFIC) ([2]), når de udvikler og gennemfører en eventuel international dimension af den strategiske forskningsdagsorden, og til at sikre sammenhæng med SFIC's initiativer sammen med og over for tredjelande.

8. Medlemsstaterne opfordres til holde Kommissionen underrettet om, hvordan gennemførelsen af initiativet til fælles programlægning skrider frem, ved hjælp af årlige statusrapporter.

Udfærdiget i Bruxelles, den 21. oktober 2011.

På Kommissionens vegne

Máire GEOGHEGAN-QUINN

Medlem af Kommissionen

([1]) ERC-GPC 1311/10. »Joint Programming in research 2008-2010 and beyond« (Fælles programlægning af forskningsindsatsen 2008-2010 og fremover) — Rapport til Rådet fra Gruppen på Højt Plan for Fælles Programlægning af 12. november 2010 — bilag II.

([2]) Det Strategiske Forum for Internationalt Videnskabeligt og Teknologisk Samarbejde har sin rod i Rådets konklusioner fra december 2008, hvor Rådet opfordrede medlemsstaterne og Kommissionen til at danne et nyt partnerskab med henblik på internationalt videnskabeligt og teknologisk samarbejde. Forummet er etableret af Rådet som en særlig sammensætning af Udvalget for det Europæiske Forskningsrum (ERAC).